

Federatie voor Begrafenisinstellingen zonder winstoogmerk

Nieuwsbrief FKB

COLOFON

Deze Nieuwsbrief is het digitale informatieblad van de FKB. De FKB wil de belangen behartigen van uitvaartverenigingen.

Info: <http://www.f-k-b.nl>

Wilt u de Nieuwsbrief ontvangen?
Aanmelden via www.f-k-b.nl

Secretariaat van de FKB
mw. G.W. Nijland-Wevers
Telefoon: 0546-577981
E-mail: secretaris@f-k-b.nl

Heeft u informatie die geschikt is voor deze Nieuwsbrief?

Mail die dan naar:
secretaris@f-k-b.nl

FKB

een levende vereniging
rondom de dood

Licht en donker.

Als klein kind kreeg ik het fototoestel van mijn vader mee toen ik naar een zangkamp ging. Ik maakte daar foto's van alles en nog wat. Ik moet zeggen dat het best aardige fotootjes zijn geworden als ik er zo naar terug kijk. Sindsdien heb ik overal foto's van gemaakt. In de tijd van de rolletjes deed ik dat wel budgetafhankelijk, maar toch. En het liefst maakte ik foto's vanuit een iets andere hoek dan anderen.

Sinds kort zit ik op een fotokunstopleiding. En daar leerde ik toe passen wat ik wel wist: het gebruik van licht en donker. Vooral het antwoord op de vraag: hoeveel licht heb je nodig voor het maken van een bepaalde foto, met het effect dat je wilt bereiken. Heel leuk.

Alhoewel licht en donker aparte fenomenen zijn, kunnen ze niet zonder elkaar. Ze horen in meer of mindere mate bij elkaar. Net als hoogte en diepte.

In het werk in de uitvaartbranche merken we dat ook. Hoe donker een situatie ook is, er is altijd wel ergens een lichtpuntje te ontdekken. Maar andersom ook: in het licht zijn altijd stukjes schaduw te ontdekken. En jouw focus bepaalt hoe je daarmee omgaat.

Wat heeft dat met deze nieuwsbrief te maken? Misschien wel dat in de artikelen ook licht en donker te ontwaren valt. Het kan perspectief geven aan het werk. Meer of minder scherptediepte zou je kunnen zeggen.

Ik zou zeggen: neem een kop koffie of thee, zoek een straaltje licht op – misschien wel van de zon – en lees deze nieuwsbrief.

Ik wens u veel leesplezier.

Afke den Hollander.

In deze nieuwsbrief o.a.

- * Minister Uitermarkt bezoekt uitvaartbranche
- * Nieuwe radiorubriek Rouwpraat
- * Brievenbus voor hemelpost krijgt plekje
- * Drenthe Toen - zelfs de dood was aan strenge regels gebonden
- * Handboek moet ongewenste crematies van overleden moslims voorkomen

Het verschil nogal.....

En dan hebben we het over de temperaturen, in deze maand variërend van min 5 tot plus 18. Dus 23 graden verschil. Dat houdt ook de variatie er in. Voor m'n dagelijkse wandelingetje hangen op een stoel drie jassen. IJskoude vingers of gewoon aan de warme kant. Het gaat alle kanten op. Maar goed, op de schaatsen staan zit er dit jaar toch niet in.

In het dorp vorige week gemerkt dat de BuurtPreventie-Whatsapp-groep prima werkt. Een bende Roemenen streek neer in het dorp! Gelijk toen een auto met Roemeens kenteken parkeerde, en drie mannen met donkere kleding en mutsen op uitstapten, werd dat opgemerkt door een attente dorpsgenoot en, na ook melding bij Politie, in de app gezet. Dus ik naar buiten met als intentie om gewoon even te polsen of ik die mannen van dienst kon zijn. Zou natuurlijk kunnen zijn dat ze bij iemand op bezoek wilden. Maar ik zag niets en liep de donkere dijk op waar ik in de verte een silhouet vanuit een weiland de dijk op zag komen en gelijk weer terug springen. Terug en door het dorp en.....daar was ook al politie bij die auto en een 3-tal mannen werden bevroegd. Een andere dorpsbewoonster had ook een man gezien en die was voor haar weg gerend. In de richting waar ik aan de andere kant dat silhouet had gezien. Politie mensen waren nu in het veld en schenen met zaklantaarns langs de heggen en schuren want ze zochten nog die man. Wat later ook een agent met hond. Die ook aan het zoeken. Kortom, uiteindelijk zijn er 5 mannen aangehouden en hun 3 auto's zijn afgevoerd. Fijn dat er op de goede melding vanuit ons ook heel adequate en snelle reactie was van politie!

Twee weken geleden op L1-nieuws een bericht met foto van een wolf die gezien was in het gebied op zo'n 4 km afstand van ons. Een dag later.....blijkt een pasgeboren gallowaykalt gedood en aangevreten te zijn. Moet gebeurd zijn door een krachtig dier want het kalfje was onder de prikkeldraadafrastering door getrokken tot op zo'n 3 meter afstand en daardoor buiten bereik van moeders. Kan alleen die wolf zijn geweest. Maar, is natuurlijk pas zeker na DNA-onderzoek. De kudde graasde al snel weer rustig verder. Ze zouden zich goed moeten kunnen verdedigen tegen zo'n wolf en dat zal zeker na deze aanval wel het geval gaan zijn. Ik heb wel aan de buurtbewoners ter informatie het doorgegeven zodat zij met name 's avonds en 's nachts bij het uitlaten van de hond wat alert zijn.

Ook goed en fijn was het dat deze maand dan toch het al drie malen verschoven werkbezoek van ambtenaren en Minister doorgang vond. Was prima!

Leuk om te zien hoe de vogels in de tuin tussen de vele molschopen actief zijn en onderling het gewoon gezellig lijken te hebben. De mol, of mollen, zijn heel actief en er lijkt nu meer molshoop dan gras te zijn.... Ach, alvorens te gaan maaien even er stevig tegenaan om die weer plat te krijgen!

En zo houden we naast het vele werk achter de computer toch de afwisseling ook met dit soort dingen erin.

Mijn gedachtecronkel?

Zo zie ik grote betrokkenheid van de bestuurders van onze verenigingen bij hun vereniging en bij de mensen waarvoor zij het doen. Fijn dat er zoveel vrijwillige inzet is voor de vereniging en daarmee voor alle leden die daarbij betrokken zijn.

Meer samen, samen meer!

*(J.J. den Hollander – Voorzitter FKB – Illikhoven,
26 februari 2025).*

Foto: Minister Uitermark van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties - Rijksoverheid

Minister Uitermark maakt uitvaartreis

Maandag 24 februari 2025

De huidige Wet op de lijkbezorging wordt herzien. Om meer kennis op te doen van de dagelijks uitvaartpraktijk bezochten minister Uitermark en ambtenaren van het Ministerie van Binnenlandse Zaken op 10 februari uitvaartcentrum-crematorium Haagse Duinen. Hier gaven de 11 branche- en beroepsverenigingen die samenwerken onder de naam Uitvaartorganisaties Nederland (UN) uitleg over hun werk en de verbeteringen die in de conceptwet noodzakelijk zijn om goede uitvaartzorg te borgen.

Doel bezoek

In december 2024 bracht UN haar gezamenlijke advies uit over een nieuwe wet die de omgang met het lichaam van een overledene in Nederland regelt. Veel van deze adviezen zijn gericht op het verbeteren van de bescherming van overledenen en nabestaanden. Doel van dit werkbezoek was om de minister en ambtenaren meer inzicht te geven in de dagelijkse praktijk en de achtergrond van de voorgestelde aanpassingen in de wet.

Onderdompeling ambtenaren

Voorafgaand aan het bezoek van de minister doorliepen de ambtenaren een uitgebreid programma waarbij zij op eigen verzoek 'ondergedompeld' werden in de uitvaartbranche. Zo stapten zij in de rol van uitvaartbegeleider en leidden zij een gesprek met gesimuleerde nabestaanden over de gewenste uitvaart. Dit liet hen ervaren dat uitvaartverzorgers onder tijdsdruk veel moeten regelen en afstemmen terwijl zij gelijktijdig bemiddelen, inspireren en ontzorgen.

Hierop volgde een presentatie en practicum over de laatste verzorging. De ambtenaren kregen uitleg over de invasieve zorghandelingen die bij een overledene uitgevoerd kunnen of moeten worden. Deze handelingen zijn ingrijpend, zoals de ambtenaren ook merkten in een testopstelling. Nabestaanden moeten er daarom op kunnen rekenen dat deze zorg wordt verleend door professionals met aantoonbaar de juiste kennis en kunde, zo vindt UN.

Het programma van de ambtenaren werd afgesloten met een kijkje voor en achter de schermen in de crematieruimte.

Reis van de minister

De minister maakte vervolgens een 'uitvaartreis' langs de verschillende onderdelen van een uitvaart. Voor nabestaanden moet een uitvaart voelen als één geheel. Achter de schermen, zo zag de minister, werken veel verschillende mensen en organisaties samen om dit te realiseren.

De keuze van een uitvaartbegeleider, de laatste verzorging, het opbaren en vervoer, de ceremonie en de huidige en toekomstige vormen van lijkbezorging/bestemmen kwamen aan de orde.

Duurzame ontwikkelingen kregen daarbij volop aandacht. Maar ook de kwetsbaarheid van nabestaanden en overledenen was een rode draad in het bezoek. In de verzorgingsruimte bespraken we bijvoorbeeld hoe de invoering van wettelijke kwaliteitseisen voor invasieve postmortale zorg bijdraagt aan een betere bescherming van de lichamelijke integriteit van de overledene.

Na afloop van het werkbezoek kondigde het ministerie aan dat een adviesaanvraag bij de Gezondheidsraad over de toelaatbaarheid van veraarden (ook wel: humaan composteren) in voorbereiding was. Inmiddels is deze aanvraag officieel ingediend. Het werkbezoek werd door alle betrokkenen als nuttig en informatief ervaren. En natuurlijk legde een speciale afscheidsfoto het werkbezoek vast.

Over Uitvaartorganisaties

Nederland Uitvaartorganisaties Nederland is een uniek samenwerkingsverband tussen elf branche- en beroepsorganisaties in de uitvaartsector. Wij werken samen aan goede uitvaartzorg. Het samenwerkingsverband bestaat uit: BGNU, BRANA, FKB, LBvR, LOB, LVC, Nardus, NIT, NU, Stille Zorg en VTU.

Judith Uitermark | Minister van BZK Judith Uitermark | Minister van BZK 7.730 followers

Wanneer iemand overlijdt, is het belangrijk dat het lichaam op een waardige en respectvolle manier wordt behandeld, zoveel mogelijk in lijn met de wensen van de overledene. De wetgeving rondom lijkbezorging wordt gemoderniseerd, wat nieuwe mogelijkheden biedt. Zo wordt begraven binnen 24 uur toegestaan, evenals gezamenlijk begraven of cremieren in één kist. Daarnaast wordt alkalische hydrolyse – ook wel resomeren genoemd – geïntroduceerd, een proces waarbij het lichaam oplost in vloeistof.

In het kader van deze wetswijziging bracht ik maandag een bezoek aan uitvaartcentrum Haagse Duinen. Hier kreeg ik inzicht in het uitvaartproces, rouwvervoer en de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van opbaren. We bespraken ook de ‘Life Cycle Analysis’-methoden, die laten zien hoe duurzaam verschillende vormen van lijkbezorging zijn. Wat draagt begraven bijvoorbeeld bij aan de natuur? En wat zijn de gevolgen van nieuwe methoden zoals humaan composteren (veraarden)? Daarnaast leerde ik meer over de techniek en uitdagingen van alkalische hydrolyse.

Het was een waardevol en verhelderend bezoek dat opnieuw onderstreept hoe belangrijk het is om de huidige wet te moderniseren.

Aan het einde van de bezoeken kon de senior-beleidsambtenaar ons aangeven dat er een aanvraag omtrent “Veraarden” naar de Gezondheidsraad zou gaan:

Kamerbrief:

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal Postbus 20018 2500 EA DEN HAAG Datum 21 februari 2025 Betreft Adviesaanvraag Gezondheidsraad toelaatbaarheid humaan composteren

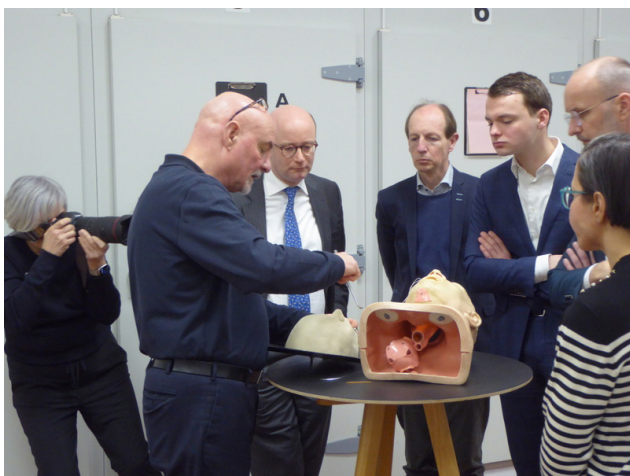
De Wet op de lijkbezorging (Wlb) bepaalt welke vormen van lijkbezorging mogen worden toegepast. Er is belangstelling voor nieuwe vormen van lijkbezorging die nog niet zijn toegestaan. Daarom heeft mijn ambtsvoorganger in het kader van de modernisering van de Wet op de lijkbezorging de Gezondheidsraad op 17 januari 2019 gevraagd om advies over de toelaatbaarheid van nieuwe vormen van lijkbezorging¹. Op 25 mei 2020 heeft de Gezondheidsraad positief geadviseerd over alkalische hydrolyse² en is alkalische hydrolyse vervolgens opgenomen in het conceptwetsvoorstel ter modernisering van de Wlb³. Over humaan composteren was ten tijde van het advies uit 2020 nog te weinig informatie beschikbaar om deze techniek goed te beoordelen.

Het humaan composteren wordt inmiddels bij wijze van pilot toegepast in Sleeswijk Holstein (Duitsland). Dat heeft ertoe geleid dat nu, zo'n vijf jaar later, nieuwe informatie beschikbaar is over het humaan composteren. Tegen die achtergrond heb ik de Gezondheidsraad verzocht opnieuw te adviseren over de toelaatbaarheid van humaan composteren.

Bij de adviesaanvraag heb ik de Gezondheidsraad erop geattendeerd dat er ook nieuwe informatie beschikbaar is over alkalische hydrolyse, zoals bijvoorbeeld het onderzoek dat het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft laten uitvoeren naar de milieubelasting van verwerkingsmethoden van effluent bij alkalische hydrolyse⁴. Verder is er tijdens de consultatie van het conceptwetsvoorstel ter modernisering van de Wlb gewezen op de kansen en risico's van alkalische hydrolyse⁵. Mogelijk ziet de Gezondheidsraad in de nieuwe informatie aanleiding om het eerdere advies over alkalische hydrolyse te actualiseren. Ik verwacht dat het advies van de Gezondheidsraad rond de zomer gereed is. Ik zal u informeren over het advies en over de gevolgen van het advies voor de modernisering van de Wlb.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, J.J.M. Uitermark

Minister vraagt nieuw advies over humaan

Minister J.J.M. Uitermark heeft op 21 februari 2025 een brief verstuurd naar de Voorzitter van de Tweede Kamer waarin zij meldt dat de Gezondheidsraad opnieuw advies zal uitbrengen over de toelaatbaarheid van humaan composteren als nieuwe vorm van lijkbezorging. Deze aanvraag maakt deel uit van de modernisering van de Wet op de lijkbezorging (Wlb).

In 2019 werd de Gezondheidsraad voor het eerst gevraagd te adviseren over nieuwe methoden van lijkbezorging. In mei 2020 kwam de positieve aanbeveling voor alkalische hydrolyse, waarna deze methode werd opgenomen in een conceptwetsvoorstel. Destijds was er echter onvoldoende informatie beschikbaar over humaan composteren om deze techniek te beoordelen.

Nu blijkt dat humaan composteren – dat in Duitsland in Sleeswijk-Holstein als pilot wordt toegepast – nieuwe inzichten oplevert. Tegelijkertijd is er aanvullende informatie over alkalische hydrolyse beschikbaar, waaronder onderzoek naar de milieubelasting van deze uitvaartmethode. Het is mogelijk dat de Gezondheidsraad haar eerdere advies over alkalische hydrolyse zal actualiseren.

Minister Uitermark verwacht dat het advies rond de zomer gereed zal zijn en zal de Tweede Kamer tijdig informeren over de consequenties voor de modernisering van de Wlb.

Lees hier de kamerbrief :

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal Postbus 20018 2500 EA DEN HAAG

Datum 21 februari 2025 Betreft

Adviesaanvraag Gezondheidsraad toelaatbaarheid humaan composteren

De Wet op de lijkbezorging (Wlb) bepaalt welke vormen van lijkbezorging mogen worden toegepast. Er is belangstelling voor nieuwe vormen van lijkbezorging die nog niet zijn toegestaan. Daarom heeft mijn ambtsvoorganger in het kader van de modernisering van de Wet op de lijkbezorging de Gezondheidsraad op 17 januari 2019 gevraagd om advies over de toelaatbaarheid van nieuwe vormen van lijkbezorging¹. Op 25 mei 2020 heeft de Gezondheidsraad positief geadviseerd over alkalische hydrolyse² en is alkalische hydrolyse vervolgens opgenomen in het conceptwetsvoorstel ter modernisering van de Wlb³. Over humaan composteren was ten tijde van het advies uit 2020 nog te weinig informatie beschikbaar om deze techniek goed te beoordelen.

Het humaan composteren wordt inmiddels bij wijze van pilot toegepast in Sleeswijk Holstein (Duitsland). Dat heeft ertoe geleid dat nu, zo'n vijf jaar later, nieuwe informatie beschikbaar is over het humaan composteren. Tegen die achtergrond heb ik de Gezondheidsraad verzocht opnieuw te adviseren over de toelaatbaarheid van humaan composteren.

Bij de adviesaanvraag heb ik de Gezondheidsraad erop geattendeerd dat er ook nieuwe informatie beschikbaar is over alkalische hydrolyse, zoals bijvoorbeeld het onderzoek dat het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft laten uitvoeren naar de milieubelasting van verwerkingsmethoden van effluent bij alkalische hydrolyse⁴. Verder is er tijdens de consultatie van het conceptwetsvoorstel ter modernisering van de Wlb gewezen op de kansen en risico's van alkalische hydrolyse⁵. Mogelijk ziet de Gezondheidsraad in de nieuwe informatie aanleiding om het eerdere advies over alkalische hydrolyse te actualiseren.

Ik verwacht dat het advies van de Gezondheidsraad rond de zomer gereed is.

Ik zal u informeren over het advies en over de gevolgen van het advies voor de modernisering van de Wlb.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, J.J.M. Uitermark

Nieuwe radiatorubriek Rouwpraat

Iedere woensdag een moment van erkenning en steun bij verlies

Rouwen doe je niet alleen, maar het kan soms wel zo voelen. Met die gedachte is op Radio Eemland1 de nieuwe wekelijkse radiatorubriek Rouwpraat gestart. Onder leiding van Yvette den Hartog, oprichtster van de Condole Rouwapp, en presentator Tim Schreijen Eemland1, wordt iedere woensdag van 09:45 tot 10:00 uur ruimte gemaakt voor open en oprechte gesprekken over rouw en verlies.

“Rouw is een thema dat iedereen op een bepaald moment raakt, maar waar we in de hectiek van het dagelijks leven vaak niet bijilstaan,” zegt Tim Schreijen, presentator van Radio Eemland1. “Met Rouwpraat hopen we een plek te creëren waar luisteraars herkenning, troost en inzichten kunnen vinden. Het voelt bijzonder om dit samen met Yvette aan te gaan.”

In de eerste aflevering afgelopen woensdag, stond de vraag: “Hoe ga je verder zonder los te laten?” centraal. Dit gesprek ging over de worsteling die velen ervaren aan het begin van een nieuw jaar: het gevoel dat je een dierbare achterlaat terwijl je het liefst de verbinding wilt behouden.

“Het is belangrijk om te erkennen dat verdergaan na verlies, niet betekent dat je vergeet,” zegt Yvette den Hartog. “Rouw betekent niet loslaten, maar de verbinding opnieuw vormgeven, op een manier die voor jou goed voelt. Dat begint met ruimte geven aan alles wat je voelt, zonder je schuldig te voelen. Ik ben Radio Eemland1 dankbaar voor hun openheid om dit vaak moeilijke thema bespreekbaar te maken en voor de fijne samenwerking die ik tot dusver ervaar in het samen vormgeven van deze rubriek.”

Samen praten over rouw, herinneringen en betekenis

Rouwpraat is meer dan een radiatorubriek. Het is een uitnodiging om het gesprek over rouw met elkaar aan te gaan. Yvette zal in gesprek gaan met rouwdeskundigen, elk met hun eigen inzichten en ervaring bij verlies van een dierbare. Samen belichten ze thema's die raken aan de kern van rouw, zoals omgaan met herinneringen, schuldgevoelens, steun vinden in je omgeving en hoe je betekenis kunt geven aan je verlies.

“Rouw is complex en uniek,” aldus Yvette. “Het is geen rechte lijn, maar een proces waarin verdriet en vreugde elkaar kunnen afwisselen. Het belangrijkste is dat we elkaar daarin blijven zien en steunen. Met Rouwpraat hoop ik bij te dragen aan het bespreekbaar maken van rouw in het gezin, op school of op de werkvloer.”

Rouwpraat is iedere woensdag van 09:45 tot 10:00 uur te beluisteren op Radio Eemland1.

Pers, 30-01-2025, Sjaak.

(Ook de vereniging Nardus gaat op in het nieuwe Verbond van Uitvaartzorg) (red.)

Brievenbus voor hemelpost krijgt plekje op begraafplaats Wieringerwaard

Brievenbus voor hemelpost op de begraafplaats Wieringerwaard (Foto: RedMouse)

Op de begraafplaats van Wieringerwaard is woensdag de eerste brievenbus voor hemelpost onthuld. Het idee is dat rouwverwerking goed werkt als mensen het van zich af kunnen schrijven. Voor kinderen is het maken van een tekening die kan worden gepost ook goed om rouw een plekje te geven.

Met elkaar in gesprek

Het posten van een brief of een tekening biedt bijvoorbeeld een aanleiding om met een kind over leven en dood te praten. Ook geeft de brievenbus misschien te denken dat het leven eindig is en dat het daarom belangrijk is altijd tijd te nemen voor elkaar, vragen te stellen en met elkaar in gesprek te gaan.

Wethouder Robert Leever was bij de onthulling

Wethouder Robert Leever was bij de onthulling van de brievenbus. De geposte brieven en tekeningen worden niet gelezen of bekeken. Uiteindelijk zullen de brieven en tekeningen worden verbrand waardoor ze symbolisch verzonden worden naar degene voor wie ze zijn bedoeld. Dit zal jaarlijks gebeuren rond Allerzieden (2 november).

Eerste brievenbus voor hemelpost in Hollands Kroon

De brievenbus op de begraafplaats van Wieringerwaard is de eerste voor hemelpost in de gemeente Hollands Kroon. De verwachting is dat, net als elders in Nederland er ook in Hollands Kroon meer brievenbussen zullen volgen.

*Foto's door RedMouse
Bron: Gem. Hollands Kroon, 24-02-2025, Sjaak.*

Rituele verbranding 'Hemelpost' op begraafplaats De Wissel in Dronten

Verbranding van 'Hemelpost'. Foto: Eva de Vries

In aanwezigheid van een vertegenwoordiging van de gemeente Dronten, medewerkers van begraafplaats De Wissel, Volatus Uitvaartzorg en rouwbegeleider Eva de Vries-Holkamp vond donderdagochtend 6 februari op de Dronter begraafplaats volgens protocol een rituele verbranding plaats van post uit de brievenbus 'Hemelpost'. Na het voorlezen van een gedicht werden de brieven en tekeningen in stilte verbrand.

Juni 2023 kreeg de brievenbus 'Hemelpost' een vaste plek op de begraafplaats. Het initiatief voor de brievenbus is ontstaan vanuit de gedachte, dat schrijven ondersteunend kan zijn in een rouwproces. Na het overlijden van een dierbare blijf je met lege handen achter. Waar kun je naar toe met al je gedachten en gevoelens?

Rust geven en troost brengen

Een brief schrijven naar degene die je zo mist, kan rust geven en troost brengen. Niet alleen het eerste jaar na een overlijden, maar ook nog vele jaren later. Hoe mooi is het dan, dat je je brief vervolgens ook echt kunt posten, in het besef dat deze ritueel zal worden verbrand en zo symbolisch naar de hemel wordt gestuurd. Iedereen kan gebruik maken van de brievenbus Hemelpost, ook wanneer je geliefde of dierbare niet is begraven of gecremeerd in Dronten.

Bron: Flevopost, 07-02-2025, Sjaak.

Drenthe Toen: zelfs de dood was aan strenge regels gebonden

Drentse begrafenisstoet plm. 1940. Twee vrouwelijke verwanten zitten op de kist. Ze dragen een zwart rouwkleed dat het hele lichaam bedekt. © Drents archief/Collectie Drents Museum

De planken voor de doodskist had je al in huis, de buren verzorgden de uitvaart tot en met het delven en het dichtgooien van het graf, na de begrafenis at men stokvis en dronk men warm bier. Willy Weerman vertelt over Drentse gebruiken van weleer.

Huilen en weklagen, verder niks

Het radioprogramma Drenthe Toen komt met een nieuwe serie gesprekken met Willy Weerman van het Huus van de Taol. Ditmaal staan de gebruiken rondom dood en uitvaart centraal. Daarin wordt duidelijk dat de Drentse dorpelingen behoorlijk zelfredzaam waren. Rondom het sterven waren er voor de naaste buren een heel aantal taken vastgelegd.

Willy Weerman: “Er waren geen uitvaartondernemers of begrafenisverenigingen. Ze regelden het zelf, van het wassen van de dode, tot het kisten en het begraven ervan.” Het werk werd strak verdeeld over de naaste buren. Het gezin waar het sterfgeval had plaatsgevonden mocht helemaal niets doen. “Ja, huilen en weklagen, verder niks. Als ze maar een kopje zouden afwassen, zou dat een belediging zijn voor de buren”, aldus Weerman.

Willy Weerman (Huis van de Taol) en Lydia Tuijnman (Drenthe Toen) in gesprek over de Drentse rituelen rondom dood en uitvaart © RTV Drenthe/Weerman

Veel bijgeloof

“Huusholdplaanken werd dat genoemd, het hout voor de doodskist”, vertelt Weerman: “Ongeschaafde eiken planken. Vuren planken zouden een teken van armoede geweest zijn. Het doodshemd en de huusholdplaanken vormden een vast onderdeel van de uitzet van ieder jonggehuwd stel.”

Na een overlijden werden deze planken naar de plaatselijke timmerman gebracht, die daar direct mee aan de gang moest. Weerman: “Dit ging vóór al het andere werk. De planken moesten geschaafd, op maat gemaakt en zwart geverfd worden. Als de kist klaar was, werd die naar het sterfhuis gebracht.”

Afhankelijk van het dorp of de streek varieerde het aantal naobers met plichten tussen de drie en de negen aan weerszijden van het sterfhuis. Weerman: “Deze burens hadden al de familie afgelost bij het waken bij het sterfbed, daarna waren ze verantwoordelijk voor het afleggen van de dode. Vooraf dronken ze een borrel. Het henneklied, het doodshemd, werd uit de linnenkast gehaald en met een speciaal daarvoor meegebrachte naald en wit garen in elkaar gezet. Naald en draad werden later in het vuur gegooid, men meende dat ze gevaarlijk waren voor de levenden. Er was veel bijgeloof. Een zwangere vrouw mocht bijvoorbeeld de dode niet zien, want dat kon schadelijk zijn voor de vrucht.”

Er zijn in het Drents veel uitdrukkingen voor doodgaan. “Hij het de klompen achteroetzet” vind ik een hele mooie.

Willy Weerman

Begravenis Veenhuizen plm. 1930. © Drents Archief/Collectie gevangenismuseum

Een laatste handdruk voor de dode

Vooraf aan de begrafenis was de spiegel 'verhangen', bedekt met een witte doek. De stoel van de overledene werd omver gegooid. Het stro uit de beddestee, waarin de dode was gestorven of had geslapen werd, op enkele handen vol na, weggenomen. De waskom werd stuk gegooid, de klok stil gezet (de overledene wist immers van geen tijd meer) en de blinden werden gesloten. Voordat de kist werd dichtgespijkerd nam ieder voorgoed afscheid door de dode een hand te geven. Als de stoet vertrok, kregen de paarden een paar handen brandend stro voor de voeten gegooid. Dit stro was het laatste waarop de overledene had gerust. Uit: Het geheugen van Drenthe, L. Huizing

Drenthe Toen: boek verloten

Weerman en Tuijnman bespreken de Drentse rituelen aan de hand van het boek Vroeger Volksleven in Drenthe door Gerrit Kuipers. Dit boek mogen we verloten. Stuur een mail aan drenthetoen@rtvdrenthe.nl en vertel ons waarom je dit boek graag zou willen hebben. Vergeet niet je adres te vermelden.

Er zijn via het radioprogramma Drenthe Toen vaak boeken te winnen. Luister en maak kans! Drenthe Toen wordt op zondag uitgezonden tussen 12.00 en 14.00 uur. Daarna is het te beluisteren via uitzending gemist op deze website.

Bron: RTV Drenthe, 16-02-2025, Sjaak

ANP
NOS Nieuws

Handboek moet ongewenste crematies van overleden moslims voorkomen

Vanaf begin deze week heeft de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) een handboek dat moet helpen te voorkomen dat moslims zonder nabestaanden worden gecremeerd. Crematie is in de islam verboden, maar soms worden overleden moslims zonder nabestaanden niet als moslim herkend, waardoor ze toch worden gecremeerd.

Het handboek moet dat helpen voorkomen. Zo kan de ambtenaar aan de naam zien of iemand een islamitische achtergrond had, en de basisregistratie persoonsgegevens (brp) van de gemeente raadplegen. Ook kan een snelle check op sociale media aantonen of iemand zich identificeerde als moslim. Het handboek bevat daarnaast richtlijnen over een uitvaart volgens islamitische geloofsregels.

Wanneer iemand overlijdt en nabestaanden geen uitvaart regelen, is de gemeente daar verantwoordelijk voor. Volgens artikel 18 van de Wet op de lijkbezorging zijn gemeenten verplicht zorgvuldig om te gaan met de uitvaartwensen van alle inwoners, ongeacht hun geloof.

Ongewenste crematies

"Helaas wordt hier in de praktijk niet altijd rekening mee gehouden", zegt de schrijver van het handboek, Sofyan al Kandoussi van de Brancheorganisatie Islamitische Uitvaartorganisaties Nederland en het islamitische uitvaartzorgbedrijf Al-Qadr.

"Voor moslims is een begrafenis volgens islamitische richtlijnen een religieuze verplichting met grote spirituele en emotionele betekenis. Bij een islamitische uitvaart horen een dodenwassing en een gebed, en moet de overledene begraven worden in de richting van Mekka", zegt hij.

Als voorbeeld van een ongewenste crematie noemt al Kandoussi de recente crematie van een Marokkaanse man met islamitische achtergrond, die in Nederland geen familieleden had. Hij overleed in een woonzorgcentrum in Wassenaar. Zijn familieleden in Marokko en Nederlandse moslimorganisaties reageerden zeer geschrokken toen ze over de crematie hoorden.

Onderzoek naar uitvaartwensen

"Crematies zijn strikt verboden binnen de islam", zegt al Kandoussi. Volgens de uitvaartzorgondernemer heeft dat te maken met overleveringen van de profeet Mohammed en het respecteren van het lichaam van de overledene. "Wanneer iemand in leven is, mag je diegene geen pijn doen. Dat mag ook niet met het lichaam van een overledene".

De richtlijnen in het handboek zijn nog te vrijblijvend, vindt Mahmut Sungur, gemeenteraadslid van DENK in Utrecht. "Volgens de wet zijn gemeenten verplicht om zorgvuldig om te gaan met de uitvaartwensen van alle inwoners ongeacht geloofsovertuiging, maar dan moet de gemeente wel weten wat die wensen zijn". In zijn gemeente merkt Sungur op dat ambtenaren op zoek gaan naar nabestaanden van overledenen. Dit wordt gedaan aan de hand van de gemeentelijke basisadministratie. "Maar een onderzoek naar de geloofsovertuiging en uitvaartwensen van overledenen zonder nabestaanden gebeurt niet regelmatig".

Van vrijblijvend naar beleid

Sungur vertelt over een overleden moslimman zonder nabestaanden die vorig jaar bijna werd gecremeerd. Op het laatste moment werd het tegengehouden door iemand uit de moslimgemeenschap die ontdekte dat de man een islamitische naam had. "Dit gebeurde toevallig. En dat willen we voorkomen, omdat de gemeente uiteindelijk verantwoordelijk is voor de uitvaart van de overledene en het respecteren van diens geloofsovertuiging".

Daarom werkt het gemeenteraadslid aan een voorstel voor de Utrechtse gemeenteraad. Hij wil dat ambtenaren verplicht worden onderzoek te doen naar de geloofsovertuiging en uitvaartwensen van overledenen zonder nabestaanden. Als het voorstel wordt aangenomen, moet het gelden voor alle religies, niet alleen moslims.

"Ik denk dat de verantwoordelijke ambtenaren hiermee worden geholpen, maar ook de overledene beter recht wordt gedaan", zegt Sungur. "Als het tot een beleid komt, zou dat een voorbeeld zijn voor andere gemeenten in Nederland".

Bron: NOS nieuws, 13-02-2025, Sjaak. Ook ingezonden door Sjef van de Wiel.

Johan Dexters (links): “Toen ik dertig jaar geleden begon, was een begrafenis in intieme kring hoogst uitzonderlijk.” Foto Herman Wouters

Tijdens corona was het een ‘mensonterende maatregel’, maar sindsdien begraven we steeds meer in intieme kring

Tijdens de lockdowns werd het nog als een van de meest mensonterende maatregelen gezien, maar de laatste jaren stijgt het aantal begrafenissen in intieme kring zienderogen. “Mensen hechten minder waarde aan het statussymbool die een begrafenis was.”

“Het afscheid heeft plaatsgevonden in intieme kring.” “Volgens de wens van vake nemen wij afscheid in intieme kring.” Het is maar een kleine greep uit de vele rouwberichten op de In Memoriam-pagina’s van het Nieuwsblad. Daarbij opvallend veel berichten die een begrafenis in intieme kring aankondigen, of zelfs alleen maar kennis geven dat de begrafenis al plaatsvond in aanwezigheid van de dichtste familie en vrienden.

“Toen ik dertig jaar geleden begon, was een begrafenis in intieme kring hoogst uitzonderlijk. Tegenwoordig schat ik dat een op drie begrafenissen in landelijk gebied in intieme kring wordt gehouden. In grootsteden gaat dat zelfs richting de helft.” Aan het woord is Johan Dexters, voorzitter van Funebra, de federatie van

begravenisondernemers in België. “Vlamingen hadden tijdens de lockdowns problemen met de limiet van vijftien mensen omdat we van nature tegen regels zijn en vooral omdat we dus niet zelf konden bepalen hoeveel mensen aanwezig mochten zijn. Je zult maar eens het zestiende dichte familielid zijn.”

“Maar ondanks de afkeer van de maatregel, toonde de covidperiode ons dat een begrafenis met een beperkt aantal aanwezigen evenwaardig kon zijn aan een plechtigheid waarbij de aula of de kerk overvol zit. Sindsdien merken we een stevige verschuiving.”

Statussymbool

De redenen voor een keuze voor een begrafenis in intieme kring zijn veelvuldig. “We zien tegenwoordig veel mensen die op zoek zijn naar een zo persoonlijk mogelijke uitvaart”, zegt Jeroen Degrieck, verantwoordelijke van de Dela-uitvaartcentra in Brugge en Knokke-Heist. “Mensen willen niet langer meer iemand begraven voor het oog van de ander.”

Begravenissen waren vroeger inderdaad een statussymbool, bevestigt Dexters. De kist, het aantal kandelars aan het altaar, de dag en het uur van de begrafenis, wie allemaal uitgenodigd werd om de familie te volgen én wat op de koffietafel – of zelfs op de warme maaltijd – werd geserveerd. “En zeker het feit of die kerk leeg was of de aula afgeladen vol zat.”

Die generatie die daar massaal belang aan hechtte, is volgens Dexters intussen echter begraven. “Tegenwoordig hoor ik vaak mensen lachend zeggen: ‘Zet me maar gewoon buiten met de vuilniszakken.’ Bovendien zijn er velen die zeggen dat wie ze bij leven al niet meer zagen, ook niet naar hun begrafenis moet komen.”

Sowieso is het aantal rouwenden op een plechtigheid gemiddeld gezien afgenomen. Het gevolg van onze geografische spreiding, de vergrijzing, maar ook van de veranderende maatschappij. “Vroeger werd je in een dorp geboren en ging je er ook dood. Iedereen kende de overledene. De hele gemeente kreeg ook een rouwbrief. Nu zwermen veel mensen uit. Hun binding met hun woonplaats is vaak minder sterk, waardoor ze een straat verder al niet meer weten wie je bent. Veel oude vrienden en familie kunnen de verre verplaatsing niet meer maken en veel overledenen hebben door hun hoge leeftijd amper nog een netwerk. En wie krijgt nog twee uur vrij om snel even naar een begrafenis te gaan?” De stap naar een intieme begrafenis is zo veel kleiner geworden.

Kosten drukken

Ook het financiële aspect mag niet vergeten worden. “Een standaard uitvaart kost tussen 5.500 en 6.500 euro”, zegt Lien Verfaillie van uitvaartorganisatie Dela. “Mensen zijn zich daar nog altijd weinig bewust van.” Dan moeten natuurlijk keuzes gemaakt worden bij de organisatie van de begrafenis. “Weinig mensen sparen nog voor een grote begrafenis met alles erop en eraan”, zegt Dexters. “Ze geven liever geld uit aan het leven dan aan de dood.”

***Annemie organiseerde een kleinschalige begrafenis voor haar grootmoeder:
“We konden onze emoties vrijuit laten gaan”***

Annemie Verspagen: “Mijn grootvader was jaren daarvoor wel nog in een aula begraven, maar we vonden dat allemaal te groots.” Foto rr

Bob Benny weerklonk door de box, de lievelingskoeken van de overledene werden gegeten terwijl de amper acht aanwezigen heel persoonlijke herinneringen aan haar oprakelden. De begrafenis van Lucienne Roskam (93) vond anderhalf jaar geleden in intieme kring plaats op de begraafplaats van Wilrijk.

“Het was de wens van mijn grootmoeder om begraven te worden in het midden van het groepje mensen die haar de laatste jaren nog nabij waren”, zegt kleindochter Annemie Verspagen (50). “Mijn grootvader was jaren daarvoor wel nog in een aula begraven, maar we vonden dat allemaal te groots. Mijn grootmoeder en wij waren toen te veel bezig met de andere aanwezigen, mensen die je vaak alleen nog om de paar jaar op een begrafenis ziet. We konden daardoor niet volledig onszelf zijn. Het voelde nu bij grootmoeder veel vertrouwder aan, onze emoties vrijuit laten gaan zonder na te denken wat anderen ervan zouden denken. Daardoor kon ons rouwproces onmiddellijk starten. Die sereniteit die we toen ervoeren, heeft iedereen aan het denken gezet. Mijn ouders lieten intussen ook al weten dat ze beseffen dat een begrafenis anders kan en ze het effectief anders willen. Zeker omdat we nadien merkten dat andere mensen daar begrip voor kunnen opbrengen.”

“Het is belangrijk om de dood terug te geven aan de families”, zegt Vanessa Boel, die met haar uitvaarttelier TRØST mensen op een duurzame manier afscheid wil laten nemen. “Veel mensen willen niet in een keurslijf worden gestopt, maar de begrafenis volledig op hun eigen manier doen. In beperkte kring ook, soms zo intiem dat ik me na de voorbereidingen volledig op de achtergrond houd of zelf niet aanwezig ben op de plechtigheid omdat ik er me overbodig voel.”

Bron. Gva.be, 18-02-2025, Sjaak.

Toch nog wat drukte bij de eenzame uitvaart van Peter van Kogelenberg. Foto: Bianca Boer

Bij de eenzame uitvaart van Peter komen opeens toch nog zes mensen om vrolijke herinneringen op de halen

Rotterdam - Stichting de Eenzame Uitvaart Rotterdam (dEUR) verzorgt samen met de gemeente Rotterdam waardige uitvaarten voor Rotterdammers die begraven worden zonder nabestaanden. Voor elke uitvaart schrijft een dichter een speciaal gedicht dat hij of zij voordraagt. Na afloop volgt een verslag. De Havenloods plaatst dit eerbetoon. Omdat we geen enkele Rotterdammer eenzaam het graf in willen laten gaan

Dinsdag 18 februari 2025, 13.15 uur
Algemene Begraafplaats Crooswijk, Rotterdam
Dichter van dienst: Esther Porcelijn
Auteur verslag: Daniël Dee

Was de vorige eenzame uitvaart nog een echte eenzame uitvaart in de zin van dat er niemand aanwezig was, deze eenzame uitvaart is het tegenovergestelde. In eerste instantie lijkt de begrafenis van Peter van Kogelenberg (*25-12-1958, Den Haag – †31-01-2025, Rotterdam) net zo eenzaam te worden als alle andere eenzame uitvaarten, maar op het laatste moment meldden zich zes vrijwilligers van Leeszaal West, de plek waar de heer Van Kogelenberg zes jaar geleden ook vrijwilligerswerk verrichtte. Met daarbij de vier uitvaartverzorgers van Salet, iemand van de gemeente en dichter van dienst Esther Porcelijn begon het zowaar een beetje druk te worden.

Tussen de treurbomen worden vrolijke herinneringen opgehaald. De zon doet mee. Het beeld dat van de heer Van Kogelenberg geschetst wordt, is van een markante man met een zeker rauw gevoel voor humor, noem het Rotterdams.

‘Hij moest een keer een praatje houden voor de Rotary. Toen droeg hij zo’n krijtstreekpak alsof hij een mafiosi was. Dat was de enige keer dat ik hem in pak heb gezien.’

‘Ik kwam hem tegen in de AH en zag dat hij een blik kattenvoer in zijn mandje had. Ik vroeg: “Heb je een kat?” Hij antwoordde: “Nee, ik krijg vanavond bezoek.”

‘Als hij in de leeszaal verscheen was steevast zijn intro: “Zo, ik kom even jullie werk controleren.”’

Peter van Kogelenberg verzorgde als vrijwilliger in Leeszaal West de activiteiten voor kinderen. Hij vertoonde films en is zelfs een keer met ze naar Museum Boijmans Van Beuningen gegaan. Het waren niet de makkelijkste kinderen, maar hij had een natuurlijk overwicht. De kinderen vertrouwden hem en ze kwamen naar hem toe als ze ergens mee zaten. Toen de kinderen ouder werden stopte het project. Hij heeft daarna nog een tijdje bijles gegeven op een basisschool.

Tegelijkertijd woonde Van Kogelenberg alleen en was hij op zichzelf. Hij was single, had geen contact met familie en had voor zover ons bekend geen vrienden. Buren brachten hem soms eten, dat hingen ze aan zijn deur. Hij wilde nooit iemand binnenlaten, maar de buren spreken over hem als een aardige en rustige man.

Alle anekdotes over Peter van Kogelenberg krijgen we nu onvermijdelijk uit de tweede hand. Dat doet me denken aan wat een hoogleraar eens zei tijdens een literatuurcollege: ‘Welke details zijn van belang? Welke schoenen droeg de auteur tijdens het schrijven van een bepaald gedicht? En in hoeverre is die informatie van belang? Hoe bepalen we wat wel en wat niet van invloed was op iemands werk?’ Deze vragen kunnen net zo goed over elk mens gesteld worden. Welke details vertellen iets over de persoon in kwestie? Kunnen we iemand enigszins duiden aan de hand van wat we over die persoon weten? We hebben als mensheid misschien geen andere keus, omdat er verder niets is. We zullen nooit weten wat er echt in iemand omgaat, waarom iemand de dingen doet die hij doet.

Peter van Kogelenberg is in zijn woning gevonden nadat buren alarm hadden geslagen. Er bleef een bakje eten aan zijn voordeur hangen. Hij is begraven in dezelfde hoek van de begraafplaats waar de andere eenzame overledenen van dit jaar ook liggen.

Een bakje aan de voordeur

voor Peter van Kogelenberg

Er zijn ontelbare details in een leven, ook als wij ze niet kennen
 een herinnering uit Den Haag als kind
 korte contacten met de buren
 een grapje in de supermarkt
 aandacht voor de kinderen in Leeszaal West
 uw lievelingseten
 een eerste dag in Rotterdam
 de laatste van 66 jaar

sommige mensen verzamelen mensen
als kralen aan een ketting
anderen verzamelen momenten
bewaren die voor later

sommige mensen delen weinig
u deelde films in de Leeszaal
De koning van Katoren en Minoes
u deelde die verhalen

ik zie een verhaal waar iedereen inpast
die daar is de koning en die de prinses
die de passant en die is nog zes
allemaal houden ze momenten vast
en allemaal horen ze in dit verhaal
in dit verhaal zweeft een kringeltje sigarettenrook
het ruikt er naar eten van de burens
zorgvuldig in een bakje aan uw voordeur
de deur gaat open, en weer dicht
te weinig mensen doen zoiets moois kleins
zovelen zijn op zoek naar zichzelf
hoeveel soulsearching moet er worden gedaan
voor we ons gewoon kunnen bekommeren
om een ander, een buurman je naaste?

uw gezondheid liet u de afgelopen jaren
misschien wat in de steek
maar uw burens niet
het bakje eten hing er nog
zij sloegen alarm
ergens is een rij met voordeuren, zo ver als je kunt kijken
aan iedere deurknop hangt een bakje
aan iedere deurknop een ander moment
genoeg voor altijd.

© gedicht Esther Porcelijn © verslag Daniël Dee

Bron: de Havenloods.nl, 20-02-2025, Sjaak.

Dineke de Ruiter in de Vlinderkamer van haar Uitvaarthuys. Suzanne Buddingh

Uitvaartzorg - betrokken en persoonlijk

EDE Uitvaarten mogen vandaag de dag steeds persoonlijker zijn en unieker aanvoelen. En dat streeft De Ruiter Uitvaartzorg graag na. Er wordt gevoeld, geluisterd en vertaald naar een herdenking die pas bij ieders behoefte.

Dineke de Ruiter vertelt: „Vroeger waren uitvaarten uniform en traditioneel, maar tegenwoordig zijn er zoveel keuzes. Om maar te beginnen bij wat wijzelf aantrekken tijdens de dienst. En dat is bijna nooit in het zwart! We dragen liever iets anders, iets dat beter past bij de sfeer die de familie wil creëren. Als de nabestaanden bijvoorbeeld donkerblauw dragen, zorg ik dat wij ons daarop aanpassen.” Dit benadrukt gelijk het persoonlijke karakter dat De Ruiter Uitvaartzorg hoog in het vaandel heeft staan. Het draait om een afscheid dat past bij het leven van de overledene. „Een uitvaart in volledig roze tinten, van de kist tot de rouwauto? Zeg het maar. Het gaat ons erom dat nabestaanden kunnen zeggen: ‘dat had mam prachtig gevonden.’” Dineke en haar team begeleiden families van begin tot eind. „Als we een melding krijgen, stellen we ook het zorgteam samen”, vertelt ze. „We zorgen voor de overledene en maken alles in orde, ongeacht het tijdstip. Vervolgens begeleidt de uitvaartleider – die vaak ook in datzelfde zorgteam zit – de familie verder.”

PERSOONLIJK

Dit één-op-één-contact zorgt voor vertrouwen en betrokkenheid. „Als iemand terminaal is, bespreken we van tevoren de wensen. Dat maakt de organisatie voor de nabestaanden een stuk gemakkelijker. Bij ons gaat alles in overleg, tot en met het verzorgen van een mooie route naar het crematorium of de begraafplaats.” En dat contact stopt niet na de uitvaart. „Na een tijdje volgt er altijd een nazorggesprek. We bespreken dan hoe het met de familie gaat en horen of er nog vragen zijn. Vaak nemen we dan ook de urn mee en overhandigen we die aan de nabestaanden, maar dit hoeft niet altijd. Mensen kunnen erg van gedachten wisselen, als het gaat om de bestemming van de as. Men kan ervoor kiezen de urn een tijdje langer bij ons te laten staan. Deze persoonlijke aanpak zorgt ervoor dat families vaak opnieuw voor De Ruiter kiezen”, merkt Dineke op. „Van een uitvaart, komt een uitvaart zeg ik wel eens en dat betekent in mijn ogen dat mensen zien en waarderen wat wij kunnen betekenen in een vaak lastige en emotionele tijd, de tijd tussen een overlijden en de uitvaart.”

„Hoe ik om ga met andermans verdriet? Juist het mooiste aan mijn werk is het menselijk aspect. Nabestaanden en familie begeleiden in deze laatste fase, soms zelfs al vóór het overlijden, bij bijvoorbeeld terminaal zieke mensen. Ze kunnen bij ons alles loslaten, ons vertrouwen en zich overgeven. En verdriet raakt ook mij en mijn team nog steeds. Soms zitten we als team samen te huilen na een emotioneel zware uitvaart. Dat verwerken we samen, want we begrijpen elkaar.” En ieders verdriet mag er ook zijn: „Zolang familie en vrienden maar kunnen terugkijken op een passend en dierbaar afscheid en voelen dat hun dierbare het ook mooi had gevonden.” De uitvaartonderneming heeft Dineke aan huis en dat zorgt voor nog meer betrokkenheid. „De Ruiter Uitvaartzorg biedt flexibele mogelijkheden voor opbaringen, zowel bij de nabestaanden thuis als in onze unieke Uitvaarthuizen bij ons in Ede of in Bennekom. Nabestaanden hebben hier alle tijd en privacy om afscheid te nemen, zonder tijdsdruk. De nieuwe 24-uurs-kamer, De Libelle, biedt nabestaanden zelfs de mogelijkheid om op elk gewenst moment langs te komen met een eigen sleutel. Boven hebben wij een eigen drukkerij om rouwkaarten te drukken, waardoor deze snel kunnen worden verstuurd.”

INNOVATIEF

De Ruiter Uitvaartzorg is niet bang om vooruit te kijken. Resomeren – een techniek waarbij het lichaam milieuvriendelijk wordt afgebroken – wordt volgens Dineke een belangrijke derde manier van afscheid nemen, naast begraven en cremeren. Hoewel de techniek in Nederland nog niet wettelijk is toegestaan, wordt het eerste resomatorium al gebouwd. „Het is een milieuvriendelijke optie en biedt nabestaanden dezelfde mogelijkheden als bij een crematie, zoals het verstrooien van de as. In de Verenigde Staten bijvoorbeeld doen ze het al een tijd.” Een andere groeiende trend die Dineke opmerkt, is natuurbegraven. „Bij natuurbegraven wordt iemand teruggegeven aan de natuur”, legt ze uit. „Het graf is eeuwigdurend en het terrein wordt uiteindelijk weer een natuurlijk gebied waar gewandeld kan worden. Dat is voor veel mensen een fijne gedachte, zeker omdat het de nabestaanden niet belast met vragen over verlenging van de grafrust. Bij natuurbegraven mag een boomschijf geplaatst worden als markering, iets dat binnen zes jaar vergaat.”

De Libellekamer van het Uitvaarthuys - De Ruiter Uitvaartzorg

BETROKKEN

Naast haar werk als uitvaartverzorgster is Dineke actief in de gemeenschap. „Met geld dat we overhielden van ons kerstevenement voor eenzame ouderen, hebben we cheques uitgereikt aan lokale goede doelen. Zoals aan Het Toon Hermanshuis in Ede waar mensen met kanker, hun gezinsleden en verzorgers terecht kunnen. Ook de Veluwse wensambulance, waarmee terminaal zieken nog een laatste wens kunnen vervullen heeft een cheque mogen ontvangen. Tot slot dragen we bij aan het produceren van speciale dagboeken die patiënten met kanker krijgen in Ziekenhuis Gelderse Vallei, dat mede mogelijk gemaakt werd door voormalige patiënte Herma, wiens uitvaart wij verzorgd hebben.”

Bron: Ede Stad.nl, 29-01-2025, ingezonden door Sjef van de Wiel.

Waarachtige Verhalen

de historie van de 130 jaar oude begraafplaats De Nieuwe Ooster
Marie-Louise Meuris

De Nieuwe Ooster in Amsterdam is de grootste, groenste en misschien wel mooiste begraafplaats van Nederland. Wie deze prachtige enclave met een grootte van 33 hectare bezoekt, kan dit alleen maar beamen. Meer dan 30.000 graven, duizend verschillende soorten bomen en negen monumentale gebouwen weerspiegelen hier de multiculturele samenleving van vandaag. De geschiedenis van Amsterdam is op elke vierkante meter te aanschouwen.

Op 1 mei 1894 wordt de door de vermaarde tuinarchitect Leonard Anthony Springer ontworpen begraafplaats officieel geopend. Daarna staat de tijd allerminst stil. Terreinuitbreidingen, sloop en nieuwbouw, de komst van een crematorium, een uitvaartmuseum en een rouwcentrum, veranderde uitvaartrituelen, het komt allemaal voorbij in dit boek.

Waarachtige verhalen geeft een bijzondere inblik in het reilen en zeilen van een vaak vergeten pijler van onze maatschappij. In deel 1 ligt het accent op de 130 jaar oude historie van De Nieuwe Ooster. Deel 2 gaat over opvallende gebeurtenissen, grafmonumenten van bekende en onbekende Amsterdammers, de oorlogsherdenkingen en de organisatie. Met in de hoofdrol de medewerkers, die elke dag opnieuw met grote betrokkenheid klaarstaan voor de inwoners van Amsterdam.

1. uitgeverij Louise
2. gebonden
3. groot vierkant formaat
4. 264 pagina's

€ 39,50 + € 3,50 verzendkosten

Tip van Frenk Lardinois....

(Ook de vereniging Nardus gaat op in het nieuwe Verbond van Uitvaartzorg) (red.)

BGNU wordt Verbond van Uitvaartzorg

Geplaatst: 30 januari 2025

BGNU verandert van koers en zal voortaan opereren onder de naam Verbond van Uitvaartzorg. De branchevereniging breidt haar focus uit en wil niet alleen uitvaartondernemers, maar ook uitvaartverzorger en -verenigingen vertegenwoordigen. Deze verbreding vraagt om statutenwijzigingen, die dit jaar worden verwacht.

Klachtenafhandeling

De vereniging onderzoekt aansluiting bij de Stichting Geschillencommissie Consumentenzaken (SGC), dat meldt Vakblad Uitvaart in een uitgebreid artikel over de veranderingen binnen de BGNU. Dit moet de klachtenafhandeling verbeteren en zorgen voor een gewogen oordeel bij geschillen.

Nardus

Om versnippering in de branche tegen te gaan, wordt samengewerkt binnen Uitvaartorganisaties Nederland. Hierdoor kan effectiever worden gereageerd op wetswijzigingen, zoals de nieuwe Wet op de Lijkbezorging. Ook de vereniging Nardus gaat op in het nieuwe Verbond van Uitvaartzorg.

Keurmerk niet meer verplicht

Leden moeten voortaan voldoen aan basiscriteria zoals een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) en een diploma-eis. Uitvaarten mogen alleen worden uitgevoerd door (of onder toezicht van) een Register Uitvaartverzorger of een gediplomeerde professional. Peer reviews vervangen het verplichte keurmerk als middel om kwaliteit te waarborgen.

Belangrijkste veranderingen

- BGNU wordt Verbond van Uitvaartzorg
- Klachtenafhandeling via SGC
- Samenwerking binnen Uitvaartorganisaties Nederland om versnippering te verminderen
- Nieuwe lidmaatschapseisen, zoals een VOG en diploma-eis
- Peer reviews vervangen het verplichte keurmerk

Uw FKB-samenwerkingspartner

Twenthe is

- meer dan 75 jaar een zelfstandige/solvabele uitvaartverzekeraar
- samenwerkingspartner van meer dan 200 uitvaartverenigingen
- specialist in uitvaartverzekeringen (geen andere verzekeringen)
- een no-nonsense organisatie, korte lijnen/persoonlijk contact

Meer samen, samen meer?

Informeer vrijblijvend bij onze buitendienst-inspectie

Regio Noord en West	Henk Schreiber	06-17498509
Regio Oost en Zuid	Cor ter Braak	06-17498499

Voor overige vragen: info@twenthe.nl of bel 053-4312732

Samenstelling Algemeen Bestuur FKB per 09-07-2023

Voorzitter:

Sjaak den Hollander, Illikhoven 14-A,
61116 AL Illikhoven. Tel.: 046 - 4810205
jjdenhollander@planet.nl

Secretariaat:

mw. G.W. Nijland-Wevers
Tel.: 06 - 23894310
secretaris@f-k-b.nl

Penningmeester:

Frenk Lardinois, Florence Nightingalestraat 155
6441 HW Brunssum Tel.: 045 - 5272717
penningmeester@f-k-b.nl

Webmaster:

Frenk Lardinois, Florence Nightingalestraat 155
6441 HW Brunssum Tel.: 045 - 5272717
penningmeester@f-k-b.nl

Bestuurslid:

Martin Slippens, Streekweg 347,
16116 AH Hoogkarspel Tel.: 0228 - 526740
mslippens@hetnet.nl

Herman Borgelink, Moatsnieder 24
7483 CV Haaksbergen Tel.: 06 - 22386717
info@barbarahaaksbergen.nl

FKB

**een levende vereniging
rondom de dood**

MEER SAMEN -SAMEN MEER

Bel gerust voor informatie

**Wij maken u met plezier verder wegwijs in de
FKB en uitvaartland!**

Regio Noord/Oost:

*(Groningen / Friesland / Drente / Overijssel /
Gelderland / Flevoland)*

Wilma Nijland Tel.: 06 - 23894310
Herman Borgelink Tel.: 06 - 22386717

Regio West:

*(Noord-Holland / Zuid-Holland / Utrecht / Zeel-
and)*

Martin Slippens Tel.: 0228 - 526740

Regio Zuid:

(Noord-Brabant / Limburg)

Sjaak den Hollander Tel.: 046 - 4810205
Frenk Lardinois Tel.: 045 - 5272717

